

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2021

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la ratificarea Protocolului
Opțional la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile
persoanelor cu dizabilități, adoptat la 13 decembrie 2006**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

În temeiul art. 14 alin. (2) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege cu privire la ratificarea Protocolului Opțional la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptat la 13 decembrie 2006.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nicolae POPESCU

Ministrul muncii
și protecției sociale

Marcel Spatari

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****cu privire la ratificarea Protocolului Opțional la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptat la 13 decembrie 2006**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Protocolul Opțional la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptat la 13 decembrie 2006.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Protocolului menționat.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va pregăti și va remite depozitarului instrumentul de ratificare.

Art. 4. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

Argumentarea oportunității ratificării Protocolului Opțional la Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități

A. Descrierea tratatului

1. Informații generale

Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități a fost adoptată prin consens de către Adunarea Generală ONU, la 13 decembrie 2006, împreună cu Protocolul Opțional, și deschisă spre semnare tuturor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite. Începând cu 30 martie 2007, Protocolul Opțional la Convenție, deschis spre semnare tuturor Statelor și organizațiilor de integrare regională semnatare ale Convenției la sediul Națiunilor Unite din New York, a intrat în vigoare la 3 mai 2008.

Republica Moldova a ratificat Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, prin Legea nr. 166 din 09.07.2010, demonstrând interes în ceea ce privește elaborarea și promovarea politicilor în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități, precum și ajustarea legislației naționale în vigoare la prevederile celei internaționale. Ratificarea Convenției de către Republica Moldova a marcat o schimbare importantă în domeniul dizabilității, reușindu-se înregistrarea mai multor progrese în ceea ce privește incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

În anul 2016, cu suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în cadrul Proiectului „Consolidarea supremației legii și protecției drepturilor omului în Moldova” în cooperare cu Oficiul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului, a fost elaborat Studiul de fezabilitate privind ratificarea Protocolului opțional la Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/effective_governance/studiu-de-fezabilitate-privind-ratificarea-protocolului-opional-.html).

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova, nr. 216 din 12 iunie 2017, a fost aprobată semnarea Protocolului Opțional, iar la 27 septembrie 2018 acesta a fost semnat.

Până în prezent, Protocolul Opțional la Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, a fost semnat de către 94 de state și ratificat de către 96 de state (<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>).

Protocolul Opțional, care conține 18 articole (*prevederi de fond*), este un tratat internațional în formă simplificată care este propus procedurii (de semnare, aderare sau ratificare) în vederea realizării prevederilor Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

2. Informații privind conținutul tratatului

Protocolul recunoaște competența Comitetului pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități de a primi și analiza comunicările de la, sau în numele indivizilor sau grupurilor de indivizi din jurisdicția acestuia, care susțin că sunt victime ale încălcării, de către acel Stat Parte a prevederilor Convenției, respectiv stabilește o procedură clară de examinare a plângerilor individuale.

Scopul de bază al Convenției și Protocolului Opțional este de a promova, proteja și asigura exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților

fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități și de a promova respectul pentru demnitatea lor intrinsecă.

Reiterăm faptul că, ratificarea Protocolului Opțional va contribui la implementarea cu succes a prevederilor Convenției ONU și a Legii nr. 60/2012 cu privire la incluziune socială a persoanelor cu dizabilități, altor acte legislative, cu responsabilizarea nemijlocită a autorităților publice centrale și locale, în vederea protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Protocolul a intrat în vigoare în a 30-a zi după depunerea celui de-al 10-lea instrument de ratificare sau de aderare. Un Stat Parte poate denunța prezentul Protocol printr-o notificare în scris către Secretarul General al Națiunilor Unite. Denunțarea va deveni efectivă la un an de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Orice Stat Parte, poate propune amendamente la prezentul Protocol și să îl depună la Secretarul General al Națiunilor Unite, care va comunica orice amendament propus Statelor Părți, cu o cerere de notificare, dacă acestea sunt de acord cu organizarea unei reuniuni a Statelor Părți în scopul de a analiza și decide asupra propunerilor făcute. În cazul în care în termen de 4 luni de la data unei asemenea comunicări, cel puțin o treime din Statele Părți sunt de acord cu organizarea unei asemenea reuniuni, Secretarul General va organiza reuniunea sub auspiciile Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de o majoritate de două treimi din numărul Statelor Părți prezente și care își exercită dreptul de vot, va fi înaintată de către Secretarul General al Adunării Generale pentru aprobare și, ulterior, tuturor Statelor Părți pentru acceptare. Un amendament adoptat și aprobat va intra în vigoare în a 30-a zi după ce numărul de instrumente de acceptare depuse atinge două treimi din numărul Statelor Părți la data adoptării amendamentului. Ulterior, amendamentul va intra în vigoare pentru orice Stat Parte în a 30-a zi după depunerea propriului său instrument de acceptare. Un amendament va fi obligatoriu numai pentru acele State Părți care l-au acceptat.

B. Analiza de impact

1. Informații generale

Prin intermediul procedurii de plângeri, Guvernul poate fi, de asemenea, încurajat să ia măsuri în vederea includerii depline a drepturilor prevăzute în Convenție în legislația și politicile naționale.

Mecanismul de plângeri individuale prevăzut în Protocolul Opțional, necesită trecerea de la principii abstracte la cazuri concrete. Astfel, procedura care se bazează pe deciziile Comitetului referitoare la situații reale din viață ar putea fi folosită de Guvern ca mijloc valoros în identificarea și propunerea soluțiilor pentru probleme reale pe teren.

Protocolul Opțional, este actul care reglementează procedura de primire, examinare și analiză a comunicărilor de către Comitetul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, de la sau în numele indivizilor sau grupurilor de indivizi din jurisdicția acestuia, care susțin că sunt victime ale încălcărilor, de către Statele Parte.

Prevederile Tratatului dat pot fi aplicate de către toate Statele și organizațiile de integrare regională semnatare ale Convenției, la sediul Națiunilor Unite din New York, începând cu data de 30 martie 2007.

Republica Moldova, în conformitate cu obligațiile ce decurg din prezentul tratat, va respecta toate măsurile necesare pentru a asigura protecția și siguranța persoanelor cu dizabilități, în contextul respectării procedurii conform legislației.

2. Aspectul politic, cultural și social

Ratificarea Protocolului Opțional are drept scop promovarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități în politicile, planurile, programele și acțiunile la nivel național, regional și internațional, în vederea asigurării incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități.

Recunoscând necesitatea esențială de a îmbunătăți situația persoanelor cu dizabilități, Republica Moldova își asumă protecția adecvată și eficientă pentru acestea. O astfel de protecție va garanta că măsurile propuse vor avea o influență corespunzătoare, vor fi proporționale și adaptate la situația persoanelor cu dizabilități și se vor aplica în cel mai eficient mod.

Ca parte a tratatului respectiv, Republica Moldova va asigura respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în toate domeniile, inclusiv social, economic, cultural, sănătate, educație, informare și comunicare ș.a.

3. Aspectul economic și de mediu

Ratificarea Protocolului Opțional la Convenție nu prevede obligații noi de fond, suplimentare celor deja recunoscute de Republica Moldova ca stat-parte a Convenției. Astfel, acest instrument prevede criterii stricte de admisibilitate, precum: termene stricte pentru depunerea plângerilor, epuizarea căilor de recurs la nivel național, prevenirea dublării plângerilor între organele tratatelor.

Abordarea Convenției față de dizabilitate subliniază impactul semnificativ pe care barierele de atitudine și de mediu în societate îl pot avea asupra exercitării drepturilor omului de către persoanele cu dizabilități. Cu alte cuvinte, o persoană într-un scaun cu roțile ar putea avea dificultăți de a urca într-un mijloc de transport în comun sau de a fi angajat în câmpul muncii, nu din cauza condiției sale, ci pentru că există obstacole de mediu, cum ar fi autobuzele inaccesibile sau scările la locul de muncă, care îi împiedică accesul.

4. Aspectul normativ

Sistemul național al drepturilor omului se bazează pe Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994, legislația națională și instrumentele internaționale, la care Republica Moldova este parte. Constituția asigură, prin art. 4, supremația normelor internaționale cu privire la standardele drepturilor omului în raport cu legislația națională.

Însăși principiile proclamate în Carta Națiunilor Unite care recunoaște demnitatea intrinsecă, valoarea și drepturile egale și inalienabile ale omului ca fundament al libertății, dreptății și păcii au stat la baza promovării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Republica Moldova deja este parte la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale. Spre deosebire de hotărârile CEDO, care au o abordare individuală, Deciziile Comitetului pot ajuta Republica Moldova să elaboreze soluții sistemice, care vor contribui la înlăturarea problemelor structurale cu care se confruntă persoanele cu dizabilități. Ratificarea Protocolului va avansa procesul de integrare europeană a țării.

Prezentul proiect este elaborat în conformitate cu legislația în vigoare și nu necesită la această etapă elaborarea sau modificarea altor acte normative sau legislative.

Luând în considerare Recomandările generale din Studiul de fezabilitate privind ratificarea Protocolului Opțional la Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități și în scopul ajustării actelor normative în vigoare la prevederile Convenției:

- prin Legea nr. 201/2016 au fost modificate și completate 45 de acte legislative din diferite domenii;

- prin Hotărârea Guvernului nr.592 din 24.07.2017, au fost operate modificări și completări la 49 de acte normative în vigoare, din diferite domenii, în vederea ajustării acestora;

- prin Legea nr. 66/2017, au fost operate modificări și completări la Codul civil nr. 1107/2002, Codul de procedură civilă nr. 225/2003, Codul familiei nr. 1316/2000, Codul de executare nr. 443/2004, Legea privind sănătatea mintală nr. 1402/1997, precum și în cuprinsul altor acte legislative relevante în materie (în total 16 acte legislative), în vederea reformării instituției capacității persoanei fizice, statutului juridic al adulților și al minorilor cu dizabilități, organizării măsurilor de ocrotire a acestora.

În anul 2018, au fost operate modificări la articolele 50 și 51 din Constituția RM, fiind substituite cuvintele „persoane handicapate” cu cuvintele „persoane cu dizabilități”.

5. Aspectul instituțional și organizatoric

Pentru îndeplinirea scopului și obiectivelor Convenției, Statele Părți care au ratificat-o, recunosc importanța cooperării internaționale și a promovării acesteia în susținerea eforturilor, respectiv, vor lua toate măsurile corespunzătoare și eficiente în această privință, între State și în cadrul acestora și, dacă este cazul, în parteneriat cu organizații internaționale și regionale relevante și cu societatea civilă, în special cu organizații ale persoanelor cu dizabilități, în contextul asigurării unei cooperări internaționale care include programele de dezvoltare internaționale, inclusiv și accesibilă persoanelor cu dizabilități; facilitării și sprijinului pentru dezvoltarea capacității instituționale, inclusiv prin schimbul și diseminarea de informații, experiențe, programe de formare și de bune practici; facilitării cooperării în cercetare și accesul la cunoștințe științifice și tehnice; furnizării de asistență tehnică și economică, după caz, inclusiv prin facilitarea accesului la tehnologie de asistare și schimburile în acest domeniu, precum și prin transfer de tehnologie.

Ratificarea Protocolului Opțional la Convenție nu presupune necesitatea creării unor noi instituții sau structuri noi naționale sau internaționale și nici abilitarea unor structuri naționale cu competențe noi.

Membrii Comitetului vor fi aleși de Statele Părți, acordând atenție distribuției geografice echitabile, reprezentării diferitelor forme de civilizație și a principalelor sisteme juridice, reprezentării echilibrate pe criterii de sex și a participării experților cu dizabilități. Membrii Comitetului vor fi aleși prin vot secret dintr-o listă de persoane nominalizate de Statele Părți dintre cetățenii lor, în reuniuni ale Conferinței Statelor Părți. La acele reuniuni, pentru care este necesar un cvorum de două treimi din Statele Părți, persoanele alese în Comitet vor fi cele care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută din voturile reprezentanților Statelor Părți prezente care își exercită dreptul de vot. Prezentul Protocol prevede că, Comitetul va supune atenției Statului Parte orice comunicare care i-a fost înaintată în mod confidențial. În termen de 6 luni, Statul respectiv va prezenta Comitetului, în scris, explicații sau declarații de clarificare a problemei și, dacă este cazul, măsurile adoptate de acel Stat pentru remedierea situației. În orice moment după primirea comunicării și înainte de studierea comunicării pe fond, Comitetul poate transmite Statului Parte în cauză, pentru o analiză urgentă, o solicitare ca Statul Parte să ia măsurile tranzitorii

necesare pentru a evita posibile daune ireparabile aduse victimei sau victimelor presupusei încălcări.

Resurse umane suplimentare, în contextul implementării prezentului tratat, nu sunt necesare, astfel că în cazul ratificării prezentului tratat Guvernul este responsabil să ia măsuri în vederea includerii depline a drepturilor prevăzute în Convenție și Protocol în legislația și politicile sale interne.

6. Aspectul financiar

Ratificarea Protocolului Opțional, nu implică costuri suplimentare, aspect menționat și în Concluziile generale ale Studiului de fezabilitate (https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/library/effective_governance/studiu-de-fezabilitate-privind-ratificarea-protocolului-opional-.html).

7. Aspectul temporal

Prevederile Protocolului Opțional la Convenție, impun epuizarea tuturor căilor de recurs interne disponibile (judiciare și cvasi-judiciare) înainte ca plângerea să poată fi audiată de către Comitetul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități. Această condiție încurajează folosirea, dezvoltarea și consolidarea unui sistem național de recurs eficient decât perspectiva unui rezultat negativ al unei proceduri internaționale. Prin urmare, necesitatea epuizării căilor de recurs interne, va contribui la creșterea gradului de informare a persoanelor și grupurilor de persoane cu dizabilități cu privire la situația din Republica Moldova, drepturile acestora și rezolvarea acestora la nivel local. Prin ratificarea Protocolului Opțional vor fi clar definite limitele sistemului de protecție a drepturilor persoanelor cu dizabilități, precum și despre căile de sensibilizare privind drepturile persoanelor cu dizabilități în contextul național.

Un Stat Parte poate denunța prezentul Protocol printr-o notificare în scris către Secretarul General al Națiunilor Unite. Denunțarea va deveni efectivă la un an de la data primirii notificării de către Secretarul General.

C. Analiza oportunității ratificării

Ratificarea Protocolului Opțional, are drept scop promovarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități în vederea asigurării incluziunii sociale a acestora.

Protocol Opțional, este actul care reglementează procedura de primire, examinare și analiză a comunicărilor de către Comitetul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, de la sau în numele persoanelor cu dizabilități. Prin intermediul acestei proceduri, în cazul ratificării Protocolului, Guvernul poate fi, de asemenea, încurajat să ia măsuri în vederea includerii depline a drepturilor prevăzute în Convenție în legislația și politicile sale interne. Este de remarcat și faptul, că mecanismul de plângeri individuale prevăzut în Protocol necesită trecerea de la principii abstracte la cazuri concrete. Astfel, procedura care se bazează pe deciziile Comitetului referitoare la situații reale din viață ar putea fi folosită de Guvern ca mijloc valoros în identificarea și propunerea soluțiilor pentru probleme reale pe teren.

Reieșind din faptul că textul Protocolului Opțional conține prevederi concrete în contextul procedurii de semnare, ratificare sau aderare la Protocol, la etapa dată nu considerăm oportune careva rezerve sau declarații referitor la prevederile tratatului dat.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a prezentat anterior, conform legislației în vigoare, copia traducerii oficiale a textului Convenției ONU privind drepturile persoanelor

cu dizabilități și al Protocolului Opțional la Convenție. Procedura de traducere a textului Protocolului Opțional a fost efectuată odată cu traducerea textului Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ambele texte fiind autentificate și confirmate, prin ștampilă și semnătură de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și sunt depozitate și la Arhiva Tratatelor a MAEIE.

Ministru

Marcel SPATARI

